

เอกสารทางวิชาการ

เรื่องที่ 2

การศึกษาเจตคติการอนุรักษ์ไม้ชนนเรศวรของประชาชนทั่วไปในเขตพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก

โดย

บรรทัด มะลิวัลย์

กนกพร พวงเงินมาก

เลขทะเบียนวิชาการ : 63(2)-0216(6)-171
สถานที่ดำเนินการ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดพิษณุโลก
ระยะเวลาดำเนินการ มกราคม 2563 – กันยายน 2563
การเผยแพร่

เผยแพร่ในเว็บไซต์ .....

เมื่อวันที่.....

การศึกษาเจตคติการอนุรักษ์ไก่ชนนเรศวรของประชาชนทั่วไปในเขตพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก^{1/}

นายบรรทัด มะลิวัลย์^{2/} นางสาวกนกพร พวงเงินมาก^{3/}

บทคัดย่อ

การศึกษาเจตคติการอนุรักษ์ไก่ชนนเรศวรของประชาชนทั่วไปในเขตพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้เรื่องไก่ชนนเรศวร รวมถึงทัศนคติและความคิดเห็นในการอนุรักษ์ไก่ชนนเรศวร โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มประชาชนทั่วไปในเขตพื้นที่จังหวัดพิษณุโลกจำนวน 406 ราย พบว่า เป็นเพศชาย ร้อยละ 50.5 เพศหญิง ร้อยละ 49.5 มีอายุระหว่าง 30-39 ปี ร้อยละ 31.5 เป็นพนักงานหรือข้าราชการหรือข้าราชการเกษียณ ร้อยละ 38.7 มีการศึกษาอยู่ระดับปริญญาตรี ร้อยละ 44.1 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ที่ 10,001-15,000 บาท ร้อยละ 24.4 และไม่เป็นผู้เลี้ยงไก่ชน ร้อยละ 78.6 มีการรับรู้มาก่อนว่าไก่ชนนเรศวรเป็นสายพันธุ์ไก่พื้นถิ่น ร้อยละ 65.3 รู้รู้ว่าเป็นสายพันธุ์ไก่เหลืองหางขาว ร้อยละ 68.2 มีความเข้าใจว่าปัจจุบันไก่ชนนเรศวรใช้สำหรับการประกวดไก่สวยงาม ร้อยละ 59.9 มีความเข้าใจในทางประวัติศาสตร์ว่าเป็นไก่ที่สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ทรงใช้ชน ร้อยละ 64.3 ไม่เคยได้รับข้อมูลข่าวสารหรือเรื่องราวเกี่ยวกับไก่ชนนเรศวรทางสื่อประเภท หนังสือพิมพ์ วารสาร โทรทัศน์ วิทยุ อินเทอร์เน็ต และนิตยสารต่างๆ ร้อยละ 57.1 51.7 42.9 58.6 35.7 และ 27.6 ตามลำดับ และเคยได้รับข้อมูลผ่านสื่อดังกล่าว ร้อยละ 42.9 48.2 57.1 41.3 64.3 และ 72.4 ตามลำดับ มีความคิดเห็นที่ ไก่ชนนเรศวรมีความสำคัญต่อประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมอยู่ในระดับมากที่สุด (คะแนนเฉลี่ย 4.43 ± 0.73) คุณค่าต่อการอนุรักษ์อยู่ในระดับมากที่สุด (คะแนนเฉลี่ย 4.45 ± 0.65) ควรมีการถ่ายทอดความสำคัญและลักษณะของไก่ชนนเรศวรให้ประชาชนทั่วไปได้ทราบมากขึ้นอยู่ในระดับมากที่สุด (คะแนนเฉลี่ย 4.39 ± 0.73) ควรมีการใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตให้แก่เกษตรกรอยู่ในระดับมากที่สุด (คะแนนเฉลี่ย 4.29 ± 0.82) ควรมีการรับรองสายพันธุ์ด้วยลักษณะทางกายภาพและพันธุกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด (คะแนนเฉลี่ย 4.34 ± 0.78) ควรส่งเสริมให้มีการประกวดไก่สวยงามให้มากขึ้นอยู่ในระดับมากที่สุด (คะแนนเฉลี่ย 4.43 ± 0.77) ควรมีการใช้เทคโนโลยีด้านพันธุวิศวกรรมมาช่วยในการพัฒนาสายพันธุ์อยู่ในระดับมาก (คะแนนเฉลี่ย 3.96 ± 1.14) ควรพัฒนาสายพันธุ์ให้เหมาะกับการแปรรูปและบริโภคอยู่ในระดับมาก (คะแนนเฉลี่ย 3.67 ± 1.19) ควรส่งเสริมให้มีการเปิดสนามซ้อมหรือชนไก่เพื่อพัฒนาสายพันธุ์อยู่ในระดับมาก (คะแนนเฉลี่ย 3.87 ± 1.08) อุปสรรคในการพัฒนาสายพันธุ์คือเรื่องการเงินอยู่ในระดับมาก (คะแนนเฉลี่ย 3.78 ± 1.12) อุปสรรคในการพัฒนาสายพันธุ์คือโรคและภัยทางธรรมชาติอยู่ในระดับมาก (คะแนนเฉลี่ย 3.89 ± 0.99) อุปสรรคในการพัฒนาสายพันธุ์คือการขาดการใช้เทคโนโลยีอยู่ในระดับมาก (คะแนนเฉลี่ย 3.85 ± 1.04) และหน้าที่ในการอนุรักษ์เป็นของประชาชนทุกคนอยู่ในระดับมาก (คะแนนเฉลี่ย 4.15 ± 0.87)

คำสำคัญ: ไก่ชนนเรศวร, เจตคติ, การอนุรักษ์, จังหวัดพิษณุโลก

^{1/} ทะเบียนวิชาการเลขที่ : 63(2)-0216(6)-171

^{2/} สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดพิษณุโลก อำเภอเมืองพิษณุโลก 65000

^{3/} สำนักงานปศุสัตว์เขต 6 อำเภอเมืองพิษณุโลก 65000

The Study Attitude Conservation to Naresuan Cock Fighting of People in Phitsanulok Province Area ^{1/}

Banthad Maliwan ^{2/} Kanokporn Puangngengmark ^{3/}

ABSTRACT

The study Attitude and conservation of Naresuan cock fighting of people in Phitsanulok Province area have objective to study attitude perception and opinion of Naresuan cock fighting conservation by questionnaires (406 samples). The data of this study was evaluated of average, percentage and standard deviation by statistical programs. Results show that male (49.5%) and female (50.5%) are between 30-39 years old (31.5%), overnment official and retired government official (38.7%) and bachelor degrees (44.1%), Average income 10,001-15,000 baht/month (24.4%), Not cock fighting raising (78.6%), known that Naresuan cock fighting is local animal (65.3%) and lounghangkaw (59.9%) and that the king naresuan fighting (64.3%). Never received news and another story from newspaper, magazine, television, radio, internet and exhibition (57.1%, 51.7%, 42.9%, 58.6%, 35.7% and 27.6% respectively) and ever received news (included 42.9%, 48.2%, 57.1%, 41.3%, 64.3% and 72.4% respectively). The opinions of the Naresuan Cock Fighting are most important level on history and culture of Thailand (average point 4.43 ± 0.73) and conservation value (average point 4.45 ± 0.65). Also agree important level on the importance and characteristics of the Naresuan cock fighting should be passed on to the general public (average point 4.39 ± 0.73), using the technology to increase the production for breeder (average point 4.29 ± 0.82), breed certification with physical and genetic characteristics (average point 4.34 ± 0.78) and encouragement Naresuan cock fighting contest (average point 4.43 ± 0.77). In addition, they are agreement in important level on using the genetic engineering technology to help developing the species (average point 3.96 ± 1.14), breeding development for food processing and consumption (average point 3.67 ± 1.19) and Promoting the cockfighting field to develop the breed (average point 3.87 ± 1.08). The development barriers are important level on the gambling (average point 3.78 ± 1.12), the disease/natural disasters (average point 3.89 ± 0.99) and the lacking of technology (average point 3.85 ± 1.04). And the opinion that everyone is responsible to Naresuan cock fighting conservation is important level (average point 4.15 ± 0.87).

Keyword: Naresuan Cock Fighting, Attitude, Conservation, Phitsanulok province

---

^{1/} Research Paper No : 63(2)-0216(6)-171

^{2/} Phitsanulok Province Livestock Office, Muangphitsanulok 65000

^{3/} Regional Livestok Office, Region 6, Muangphitsanulok 65000

สารบัญเรื่อง

	หน้า
บทที่ 1 หลักการและเหตุผล	1
บทที่ 2 ตรวจสอบเอกสารความรู้ทางวิชาการหรือ แนวคิดหรือหลักทฤษฎีในการดำเนินการ	3
บทที่ 3 วิธีการหรือขั้นตอนการศึกษา	10
บทที่ 4 ผลและวิจารณ์ผล	12
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	18
เอกสารอ้างอิง	20
ภาคผนวกแบบสอบถาม	

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 4.1	ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มเป้าหมายประชาชนทั่วไปในจังหวัดพิษณุโลก	13
ตารางที่ 4.2	การรับรู้เรื่องไถ่ชนเรศวรของประชาชนทั่วไปในจังหวัดพิษณุโลก	14
ตารางที่ 4.3	การรับรู้ข่าวสารหรือเรื่องราวเกี่ยวกับไถ่ชนเรศวรของประชาชนทั่วไป ในจังหวัดพิษณุโลก	15
ตารางที่ 4.4	ระดับความคิดเห็นต่อทัศนคติในการอนุรักษ์ไถ่ชนเรศวร	16

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.1 ตำแหน่งต่างๆสำหรับลักษณะโก่งนูนเรศวร	4
ภาพที่ 2.2 ลักษณะของความคิดเห็น	8

บทที่ 1

หลักการและเหตุผล

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการศึกษา

กรมปศุสัตว์มีนโยบายที่จะอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งพันธุกรรมสัตว์โดยเฉพาะสัตว์พื้นถิ่น ซึ่งไก่พื้นเมืองไทยเหลืองหางขาวได้เริ่มดำเนินการอนุรักษ์มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 เพื่อพัฒนาไก่ให้เป็นไก่พันธุ์แท้ ที่มีลักษณะภายนอกสม่ำเสมอเป็นเอกลักษณ์ประจำพันธุ์สามารถใช้จำแนกพันธุ์ได้ลักษณะประจำพันธุ์ (Breed characteristics) โดยไก่ชนนเรศวรเป็นไก่พันธุ์เหลืองหางขาวที่มีลักษณะพิเศษ ทั้งในด้าน ความสวยงาม และการใช้เป็นกีฬาแต่สมัยโบราณ ซึ่งมีความสำคัญต่อชีวิตคนไทยมาตั้งแต่อดีต มีคุณค่าทาง จิตใจและทางวัฒนธรรมของคนไทยมาแต่โบราณ โดยเฉพาะการได้ถูกบันทึกในบางส่วนของประวัติศาสตร์ ของประเทศไทย แต่ในปัจจุบันได้มีการรับวัฒนธรรมใหม่ๆจากภายนอก มีการแลกเปลี่ยนและพัฒนาในด้าน วิถีชีวิต ทำให้การใช้ชีวิตของคนไทยในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างมาก รวมถึงด้านแนวคิดสวัสดิภาพสัตว์ การพนัน และกฎหมายระเบียบข้อบังคับต่างๆ สายพันธุ์ไก่ชนิดนี้ได้เลือนรางไปจากวิถีชีวิตของประชาชน คนไทยทั่วไป แต่ยังเป็นที่น่าสนใจในการทำกิจกรรมร่วมกันของกลุ่มคน ดังนั้นการอนุรักษ์สายพันธุ์ไก่ชนิดนี้ นอกจากจะเป็นการอนุรักษ์ในเชิงพันธุกรรมศาสตร์แล้ว ยังเป็นการอนุรักษ์ในเชิงภูมิปัญญาและวัฒนธรรม ของประเทศไทยอีกด้วย

การศึกษาแนวทางการอนุรักษ์ไก่ชนนเรศวร ในเขตพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก ได้ยึดหลักการรับฟัง ความคิดเห็นจากประชาชนแบบมีส่วนร่วม นอกจากจะนำข้อมูลดังกล่าวมาพัฒนาปรับปรุงสายพันธุ์ ให้เหมาะสมกับสภาพวัฒนธรรมในปัจจุบันแล้ว ยังเป็นการเผยแพร่องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องแก่ประชาชนในพื้นที่ จังหวัดพิษณุโลกให้ตระหนักถึงความสำคัญ รู้สึกรักและหวงแหนในสายพันธุ์และวัฒนธรรมนี้สืบต่อไปในอนาคต

1.2 วัตถุประสงค์ในการศึกษา

- 1.2.1 เพื่อศึกษาการรับรู้เรื่องไก่ชนนเรศวรของประชาชนทั่วไปในเขตพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก
- 1.2.2 เพื่อศึกษาทัศนคติของประชาชนในการอนุรักษ์ไก่ชนนเรศวร
- 1.2.3 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนในการอนุรักษ์ไก่ชนนเรศวร

1.3 ความสำคัญ

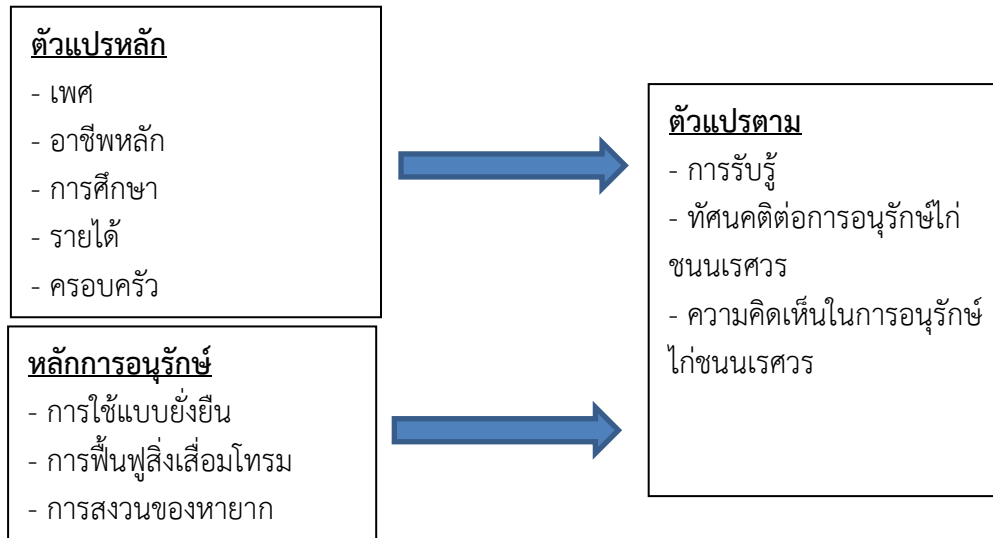
1.3.1 ด้านผลผลิต (Output) ทราบและรับรู้ข้อมูลเรื่องไก่ชนนเรศวร ทัศนคติ และความคิดเห็นของ ประชาชนในการอนุรักษ์ไก่ชนนเรศวร ของประชาชนในพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก

1.3.2 ด้านผลลัพธ์ (Outcome) สามารถนำข้อมูลได้มาประกอบการกำหนดแนวทางการอนุรักษ์ และ ส่งเสริมการเลี้ยงไก่ชนนเรศวรให้เป็นที่ยอมรับของประชาชนในพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก

1.3.3 ด้านผลกระทบ (Impact) ประชาชนในพื้นที่จังหวัดพิษณุโลกมีความรักและหวงแหนไก่ชน นเรศวรที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม

1.4 กรอบแนวคิด

1.5 ขอบเขตของการศึกษาวิจัย

เป็นการศึกษาวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยศึกษาเจตคติการอนุรักษ์ไก่ชนนเรศวรของประชาชนทั่วไปในเขตพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก จำนวนผู้สำรวจไม่น้อยกว่า 400 ราย เพื่อทราบถึงการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับไก่ชนนเรศวร ทักษะคิดและความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์ไก่ชนนเรศวรของประชาชนทั่วไปในเขตพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก

1.6 นิยามคำศัพท์เฉพาะ

- 1) ไก่ชนนเรศวร : ไก่พันธุ์เหลืองหางขาวที่มีลักษณะเฉพาะสำหรับเป็นไก่ชน
- 2) การอนุรักษ์ : การรักษาให้คงเดิม
- 3) ความยั่งยืน : ความคงทนของระบบและกระบวนการ
- 4) ทักษะคิด : สภาวะทางจิตใจ ซึ่งเป็นผลจากประสบการณ์ ความรู้ ความคิด จึงก่อให้เกิดความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
- 5) ความคิดเห็น : การแสดงออกของบุคคลต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง
- 6) เจตคติ : ศักยภาพของบุคคลที่มีแนวโน้มแสดงออกทางพฤติกรรมเพื่อตอบสนองต่อสิ่งเร้า

บทที่ 2

ตรวจเอกสาร ความรู้ทางวิชาการ หรือแนวคิดหรือหลักทฤษฎีที่ใช้ในการดำเนินการ

2.1 ลักษณะไก่พื้นเมืองไทย

ไก่พื้นเมือง (Native Chickens) มีถิ่นกำเนิดในแถบเอเชียวิวัฒนาการมาจากไก่ป่าชนิดต่างๆและที่พบในไทยเป็นไก่ป่า 2 ชนิดคือตุ้มหูขาวและตุ้มหูแดง (นิสิต, 2555) จากลักษณะทางสัณฐานวิทยา ลักษณะพฤติกรรม ตลอดจนผลการศึกษาทางชีวเคมีและพันธุศาสตร์เชื่อกันว่าไก่ป่าสีแดง (Red Jungle Fowl) เป็นบรรพบุรุษหลักของไก่พันธุ์ต่างๆในปัจจุบัน (Domestic Fowl) ไก่ป่าสีแดงมีลักษณะสำคัญ ได้แก่ ไก่ตัวผู้มีขนสีสันสวยงามขนยาวตั้งเรียงกันเป็นสันสูง ตรงกลางมีขนหาง 14-16 เส้น เส้นกลางปลายแหลมและอ่อนโค้งลงขาเป็นสีเทาเม็ดเดียวเป็นอาวุธส่วนไก่ตัวเมียมีขนาดเล็กกว่า และสีขนไม่ฉูดฉาดสวยงามเท่าตัวผู้แข่งไม่มีเม็ดเดียวส่วนของหงอนและเหนียงมีขนาดเล็กกว่าไก่ตัวผู้มาก

สุชาติและคณะ (2558) รายงานว่านักสัตววิทยาได้จำแนกชั้นทางวิทยาศาสตร์ออกได้ดังนี้

Kingdom (อาณาจักร)	:	Animalia
Subkingdom (อาณาจักรย่อย)	:	Metazoa
Phylum (ไฟลัม)	:	Chordata
Subphylum (ไฟลัมย่อย)	:	Vertebrata
Class (ชั้น)	:	Aves
Order (อันดับ)	:	Galliforms
Family (วงศ์)	:	Phasianidae
Genus (สกุล)	:	Gallus
Species (ชนิด)	:	gallus

ปรีชา (2556) ได้สรุปว่าปัจจุบันไก่พื้นเมืองไทยได้ถูกสร้างเป็นสัตว์เอกลักษณ์ประจำเมืองต่างๆอันมีสาเหตุมาจากไก่สายพันธุ์นั้น มีความสัมพันธ์กับท้องถิ่นมายาวนานบางสายพันธุ์มาจากเรื่องเล่าขานเป็นความเชื่อที่สืบทอดกันมาหรือมีอ้างอิงในตำราโบราณพงศาวดารหรือตำนานที่ได้บันทึกเอาไว้ โดยไก่เหลืองหางขาว (ไก่ชนนเรศวร) มีลักษณะพิเศษ เช่น พระเจ้าห้าพระองค์ (จุดกระขาวที่หัวสนับปึกข้อขา รวม 5 จุด) สร้อยสังวาลย์ (สร้อยข้างตัว) บัวคว่ำ บัวหงาย (ใต้โคนหาง) ปีกไขขาว ตา ปาก แข้ง เดี่ยว นิ้ว เล็บ สีขาวอมเหลือง (สีงาช้าง) เป็นไก่เอกลักษณ์ประจำจังหวัดพิษณุโลก เรียกว่า “ไก่ชนนเรศวร” เพราะเป็นไก่ที่สมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงนำไปชนชนะไก่ของพระมหาอุปราชาแห่งพม่าในสมัยกรุงศรีอยุธยา

ปรีชาและชานาญ (2562) ได้รายงานความเป็นมาและแหล่งกำเนิดของไก่เหลืองหางขาว (ไก่ชนนเรศวร) ไว้ว่าเป็นไก่พื้นเมืองไทยที่มีมาแต่โบราณมีถิ่นกำเนิดแถบภาคเหนือของไทยบริเวณบ้านหัวแท ตำบลบ้านกร่าง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก เป็นไก่ในประวัติศาสตร์ที่ครั้งหนึ่งสมเด็จพระนเรศวรมหาราชสมัยทรงพำนักอยู่กรุงหงสาวดีประเทศพม่า ได้ทรงนำไก่เหลืองหางขาวจากเมืองพิษณุโลก ซึ่งเป็นเมืองที่ทรงประสูติและพระราชบิดาทรงครองเมืองนี้ ไปชนกับไก่ชนของพระมหาอุปราชา ไก่เหลืองหางขาวถือเป็นไก่ฉลาดปราดเปรียวครบเครื่องเรื่องเชิงจึงชนะไก่ของพม่ามาตลอดจนพระมหาอุปราชาทรงตรัสว่า “ไก่เชลยตัวนี้เก่งจริงหนอ” สมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงตรัสตอบโต้ว่า “ไก่เชลยตัวนี้ชื่อว่าแต่จะต้อยก็พาในวังเหมือนวันนี้เลย ตีพินันเอาบ้านเอาเมืองกันยังได้” จากพระราชดำรัสจะเห็นว่าไก่เหลืองหางขาวเป็นสุดยอดของไก่ชน

จึงเป็นที่เลื่องลือครั้งโบราณกาลว่า “เหลืองหางขาวไก่เจ้าเลี้ยง” ส่วนในพื้นที่ชนบทเรียกขานกันมานานว่า “เหลืองหางขาวกินเหล้าเชื่อ” ไก่เหลืองหางขาว ซึ่งถือเป็นไก่สกุลสูงตามความเชื่อของคนโบราณ และสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

ไก่เหลืองนเรศวรหรือเหลืองประภัสสร เป็นไก่เหลืองหางขาวที่มีลักษณะพิเศษหลายประการ จึงเชื่อกันว่าเป็นลักษณะของไก่ชนของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ดังนี้

1. ลักษณะพระเจ้าห้าพระองค์คือมีหยา่อมกระ (มีสีขาวยาว) 5 แห่งที่หัว (บริเวณท้ายเสนียด) หัวปีกทั้งสองข้าง และข้อขาทั้งสองข้าง โบราณถือว่ามีเทพรักษาถึง 5 พระองค์ จึงถือเป็นไก่สกุลสูง หรือ “พระยาไก่”
2. สร้อยคอ สร้อยหลังสร้อยปีกมีสีเหลืองทองอร่าม เรียกว่า “เหลืองประภัสสร”
3. มีสร้อยใต้ปีก (ข้างลำตัว) เรียก “สร้อยสังวาลย์” สีเดียวกับสร้อยคอ และสร้อยหลัง
4. มีขนใต้โคนหางขลิบเหลือง เหนือทวารหนักประสานกันแหลมขึ้นไป ที่โคนหางคล้ายดอกบัว เรียก “บัวคว่ำ-บัวหงาย”
5. ก้านขนสร้อย และหางกะสวย มีสีขาวปลอด
6. ขนหุ้มสามสี ได้แก่ สีเหลือง สีขาว และสีดำ
7. ฝาปิดจมูกมีสีขาว
8. เกียรติสำคัญซึ่งเป็นเกียรติพิฆาต เช่น เสือซ่อนเล็บ เหน็บใน ไชบาดาล ผลาญศัตรู เป็นต้น

ภาพที่ 2.1 ตำแหน่งต่างๆสำหรับลักษณะไก่ชนนเรศวร

ที่มา : ชุมไก่ชน ว.ทองทิพย์

2.2 งานวิจัยอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

วรารณ (2550) ศึกษาการใช้เทคโนโลยีการเลี้ยงไก่ชนของเกษตรกรในจังหวัดสมุทรปราการ ผลการศึกษาพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ที่เลี้ยงใช้แหล่งเงินทุนของตนเอง เลี้ยงเป็นอาชีพเสริม โดยมีวัตถุประสงค์ในการเลี้ยงหลักเพื่อการขายพันธุ์และชน ใช้พื้นที่ของตนเอง ขนาดพื้นที่ในการเลี้ยงไก่ชนเฉลี่ยรายละ 161.53 ตารางเมตร จำนวนที่เลี้ยงเฉลี่ยรายละ 22.69 ตัว จำนวนที่ขึ้นทะเบียนรายละ 13.05 ตัว รายได้จากการเลี้ยงไก่ชนในปี 2550 เฉลี่ยรายละ 888,800 บาท รายจ่ายจากการเลี้ยงไก่ชนในปี 2550 เฉลี่ยรายละ 151,066.7 บาท มีจำนวนแรงงานในครัวเรือน 1 คน เกษตรกรส่วนใหญ่มีปัญหาและอุปสรรคในด้านสายพันธุ์ ด้านโรงเรือนและอุปกรณ์ ขาดการวางแผนที่ดี ขาดการสนับสนุนเรื่องอาหารไก่ชน วัคซีน และอุปกรณ์ในการป้องกันโรค

ไวพจน์ (2546) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาการตลาดของผู้เลี้ยงไก่ชนในจังหวัดเพชรบุรี พบว่าอายุของเกษตรกรผู้เลี้ยงมีผลต่อปัญหาด้านการตลาดอย่างมีนัยสำคัญ (<0.01) โดยระดับการศึกษาไม่มีผลต่อปัญหาด้านการตลาด ทั้งนี้ปัจจัยหลักอยู่ที่ประสบการณ์การเลี้ยงไก่พื้นเมืองของเกษตรกร มีผลต่อปัญหาด้านการตลาด ด้านผลิตภัณฑ์ และด้านการส่งเสริมการตลาด อย่างมีนัยสำคัญ (<0.01) รวมถึงปัจจัยด้านเงินทุนในการผลิตไก่ชนมีผลต่อปัญหาด้านการตลาดอย่างมีนัยสำคัญ (<0.01) เช่นกัน

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการอนุรักษ์

คำว่า “อนุรักษ์” (conservation) มีความหมายว่า การรักษาให้คงเดิม ซึ่ง นิวัติ (2537) ได้ให้ความหมายสนับสนุนว่า การรู้จักใช้ทรัพยากรอย่างชาญฉลาดให้เป็นประโยชน์ต่อมหาชนมากที่สุด และใช้ได้เป็นเวลานานที่สุด และต้องกระจายการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรโดยทั่วกันด้วย และเกษม (2540) ให้ความหมายว่า เป็นการใช้อย่างมีเหตุผลและมีการสร้างสรรค์ ซึ่งการอนุรักษ์ ได้แก่ การใช้ การเก็บ การรักษา การซ่อมแซม การฟื้นฟู การป้องกัน การสงวน และการแบ่งเขต ต่อทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อจะได้เอื้ออำนวยให้คุณภาพในการสนองความเป็นอยู่ของมนุษย์ตลอดไป

วันเพ็ญ (อ้างในทิพวรรณ, 2549) ได้ให้รายละเอียดวัตถุประสงค์ของการอนุรักษ์และการจัดการสิ่งแวดล้อมไว้ 2 ประการ ดังนี้

1. เพื่อปรับปรุงคุณภาพชีวิตของมนุษยชาติ (Improvement of quality of living for mankind) หรือนักวิชาการบางท่านใช้คำว่า เพื่อให้เกิดสวัสดิภาพทางสังคม (Human welfare) ในกรณีนี้หมายถึงจุดมุ่งหมายของการจัดการสิ่งแวดล้อมต้องมีการพัฒนาหรือการคุ้มครองป้องกันบริเวณที่อยู่อาศัยของสิ่งแวดล้อมทางกายภาพหรือทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งมีชีวิต นั่นคือ ระบบนิเวศวิทยา หรือชีวลัย เพื่อให้ได้ผลผลิตสูงสุดที่จะนำมาปรับปรุงคุณภาพการดำรงชีวิตของมนุษยชาติ

2. เพื่อรักษาสมดุลของธรรมชาติ (Balance of nature) เป็นการมุ่งมั่นที่จะคงไว้ซึ่งทรัพยากรธรรมชาติทั้งในด้านปริมาณ และคุณภาพเพื่อให้มนุษย์ได้ใช้ประโยชน์สูงสุดได้ตลอดไป

เกษม (2540) ได้สรุปหลักการอนุรักษ์ไว้ ดังนี้

1. การใช้แบบยั่งยืน (Sustainable use) หมายถึง การใช้ด้วยเทคโนโลยีเหมาะสมให้ผลผลิตมาก มีของเสียหรือมลภาวะเกิดขึ้นน้อย ก่อให้เกิดการฟื้นตัว มีศักยภาพในการให้ผลผลิตแบบยั่งยืนต่อเนื่องตลอดไป ทรัพยากรทุกประเภททุกกลุ่มต้องมีแผนการใช้ที่ยั่งยืน (Sustainable utilization) และต้องมีแผนการใช้ตามสมบัติเฉพาะตัวของทรัพยากร พร้อมทั้งเลือกเทคโนโลยีที่เหมาะสม ปริมาณการเก็บเกี่ยวเพื่อการใช้ ช่วงเวลาที่นำมาใช้ และการกำจัดหรือบำบัดของเสีย และมลพิษให้หมดไป หรือเหลือน้อยจนไม่มีพิษภัย

2. การฟื้นฟูสิ่งเสื่อมโทรม (recovery) ทรัพยากรเมื่อมีการใช้ย่อมเกิดความเสื่อมโทรม เนื่องจากการใช้อย่างไม่เหมาะสม เกือบเกี่ยวทรัพยากรนั้นมากเกินความสามารถในการปรับตัวของระบบ เกือบเกี่ยวบ่อยเกินไป ไม่ถูกต้องตามกาลเวลา เกิดมลพิษ จำเป็นต้องมีการฟื้นฟูให้ดีขึ้นก่อนจนทรัพยากรนั้นตั้งตัวได้ จึงสามารถนำไปใช้ในโอกาสต่อไป ทั้งนี้การใช้เวลาฟื้นฟูการบำบัด หรือการทดแทนอาจเป็นปีๆ

3. การสงวนของหายาก (Preservation) ทรัพยากรบางชนิดหรือประเภท หากใช้มากเกินไป หรือมีการแปลงสภาพเป็นอย่างอื่น ทำให้ทรัพยากรบางชนิดหายาก ถ้าหากปล่อยให้มีการใช้เกิดขึ้นแล้วอาจทำให้เกิดการสูญพันธุ์ได้ จำเป็นต้องสงวนหรือเก็บรักษาไว้ เพื่อเป็นแม่พันธุ์ในการผลิตให้มากขึ้นจนแน่ใจว่าได้ผลผลิตปริมาณมากเพียงพอแล้ว ก็สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้

หลักการอนุรักษ์ทั้ง 3 หลัก มีความสัมพันธ์ต่อกันและกัน กล่าวคือ ต้องใช้ร่วมกันตั้งแต่การใช้ทรัพยากรต้องพิจารณาให้ถี่ถ้วน จะมีทรัพยากรใช้ตลอดไปหรือไม่ จำเป็นต้องฟื้นฟูหรือไม่ หรือถ้าใช้สิ่งใดมากเกินไป จำเป็นต้องสงวนหรือเก็บไว้ จะเห็นว่าหลักการ 3 หลักการจะผสมผสานการเสมอ

2.4 ขั้นตอนการดำเนินการอนุรักษ์

การปฏิบัติทำให้เกิดการอนุรักษ์ประกอบด้วยดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. จำกัดการใช้ที่ไม่จำเป็น หรือมีแนวโน้มที่จะเกิดการสูญเปล่าขึ้น เพราะการตัดปัญหาการใช้ทรัพยากรที่ไม่จำเป็นแล้วเท่ากับเป็นการประหยัดทรัพยากรที่มีใช้ตลอดไป

2. ดูแลรักษาทรัพยากรที่หายากหรือมีอยู่น้อยให้อยู่ในสภาวะที่มากพอเสียก่อน จึงจะใช้ทรัพยากรนั้นๆ ได้ หรือถ้าทรัพยากรนั้นๆ กำลังสูญพันธุ์หรือหมดไปจากโลกนี้ จำเป็นที่จะต้องสงวนไว้อย่าให้สูญสลายไป

3. ผู้ใช้ทรัพยากรทั้งหลายควรตระหนักเสมอว่า ทรัพยากรแต่ละชนิดมีความสัมพันธ์ต่อกันยากที่จะแยกจากกันได้ ถ้ามีการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดต่อทรัพยากรชนิดหนึ่ง จะมีผลกระทบต่อทรัพยากรอีกชนิดหนึ่ง เป็นปัญหาลูกโซ่เสมอ ทั้งนี้มีผลกระทบที่เกิดขึ้นอาจจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อมก็ได้ ดังนั้น การที่จะใช้ทรัพยากรชนิดใดชนิดหนึ่งต้องพิจารณาผลกระทบที่เกิดต่อทรัพยากรอื่นอย่างรอบคอบ

4. เพิ่มผลผลิตของพื้นที่แต่ละแห่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันที่มีประชากรเกิดขึ้นมาก เพราะการเพิ่มผลผลิตต่อพื้นที่จะทำให้เกิดความสมดุลต่อธรรมชาติในด้านอื่น มีอาหารเพียงพอต่อความต้องการของประชากร ปัญหาทางสังคมทางด้านอื่นๆ จะไม่เกิดขึ้น

5. ต้องพยายามอำนวยความสะดวกต่างๆ ดีขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้มีพืชและสัตว์เจริญเติบโตตลอดช่วงกาลนาน โดยสิ่งเหล่านี้จะมีผลต่อการป้องกันภัยทางธรรมชาติ ทั้งทางด้านความแห้งแล้งและอุทกภัยรวมทั้งมลพิษสิ่งแวดล้อมด้านต่างๆ

2.5 วิธีการอนุรักษ์

ราตรี (2538) ได้กล่าวถึงวิธีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติไว้ ดังนี้

1. การถนอมรักษา (preservation) เป็นการรักษาทั้งปริมาณและคุณภาพก่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด เช่น การนำทรัพยากรมาใช้

2. การบูรณะฟื้นฟู (restoration of renewal) เป็นการช่วยเหลือและจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ได้รับความเสียหาย ให้มีสภาพเหมือนเดิมหรือเทียบเท่าของเดิม เช่น กรณีป่าไม้ที่โล่งเตียนเป็นหย่อมๆก็นำกล้าไม้มาปลูกเสริม การทำน้ำโสโครกให้สะอาดขึ้น เป็นต้น

3. ลดปริมาณของเสีย เป็นหลักการของการอนุรักษ์ที่ใช้ได้โดยตรงกับสิ่งที่ทำจากแร่ธาตุต่างๆ โดยการนำเอาทรัพยากรที่หมดสภาพมาดัดแปลง เช่น เศษผักสดนำมาทำปุ๋ยหรือแก๊ส การนำกระป๋องหรือหม้ออลูมิเนียม พลาสติกมาผ่านขบวนการผลิตใหม่ เพื่อให้ใช้ได้อีก

4. การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้งาน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบางประเภทที่มีคุณสมบัติที่สามารถนำมาดัดแปลงโดยใช้เทคโนโลยีเข้าช่วย สามารถใช้ประโยชน์ได้หลายอย่าง เช่น การสร้างเขื่อนเก็บน้ำสามารถผลิตกระแสไฟฟ้าได้ ช่วยชลประทาน ลดปัญหาความแห้งแล้งหรือน้ำท่วมได้ ถ้าปล่อยให้ไหลไปตามแม่น้ำลำคลอง ในที่สุดก็จะไหลไปสู่ทะเลเป็นการสูญเปล่า การนำโลหะมาสร้างเครื่องจักรกลที่สามารถเป็นเครื่องทุ่นแรงหรือทำงานแทนมนุษย์ได้

5. การนำสิ่งอื่นมาใช้ทดแทน (substitution) ได้แก่ การประดิษฐ์วัสดุชนิดใหม่ขึ้นใช้แทนวัสดุเดิม เช่น ยางเทียมใช้แทนยางธรรมชาติ ใช้สังกะสีแทนไม้ เป็นต้น เพื่อหลีกเลี่ยงการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่น้อยหรือกำลังจะหมดไป

6. การค้นหาสำรวจทรัพยากร (resource inventories and appraisal) เป็นการสำรวจค้นหาทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมากมายมาใช้เพิ่มเติมให้เกิดประโยชน์แก่มนุษย์ เช่น การค้นหาพลังงานจากลมและแสงแดด เพื่อนำมาใช้แทนน้ำมันเชื้อเพลิง

7. การประดิษฐ์ของเทียมขึ้นใช้ เช่น การผลิตไหมเทียม เป็นวิธีหนึ่งที่ลดการทำลายทรัพยากรธรรมชาติด้วยความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์

2.6 ทศนคติ

ศิวล (2549) กล่าวว่าทศนคติ หมายถึง ความรู้สึกหรือท่าทีของบุคคลที่มีต่อบุคคล วัตถุสิ่งของ หรือสถานการณ์ต่างๆ เป็นไปในทำนองที่พึงพอใจหรือไม่พึงพอใจ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ได้

นพวรรณ และคณะ (2551) กล่าวว่าทศนคติ หมายถึง สภาวะทางจิตใจ ซึ่งเป็นผลจากประสบการณ์ ความรู้ ความคิด ความเชื่อ และการเรียนรู้อันรวมเป็นภูมิหลังของแต่ละบุคคลที่แตกต่างกัน จึงก่อให้เกิดความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือสถานการณ์ต่างๆรอบข้าง แตกต่างกันไป โดยมีความรู้สึก 2 ทิศทางคือ เห็นด้วย คือทศนคติที่ดี และไม่เห็นด้วย คือทศนคติที่ไม่ดี

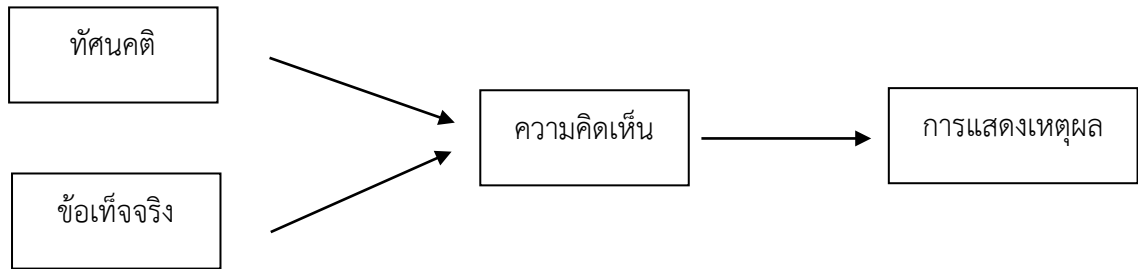
ประภา (2526) ได้กล่าวถึงการวัดทศนคติ ซึ่งวัดโดยวิธี (Summated หรือ Liker Method) โดยการสร้างข้อความ (Attitude Statements) ขึ้นมาหลายๆข้อความให้ครอบคลุมทั้งหัวข้อที่จะศึกษา การตอบแบบสอบถามจะมีให้เลือก 5 ข้อ คือ 1) เห็นด้วยอย่างยิ่ง 2) เห็นด้วย 3) ไม่แน่ใจ 4) ไม่เห็นด้วย 5) ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยการให้คะแนนนั้น ขึ้นอยู่กับชนิดของข้อความ เป็น Positive Statement หรือ Negative Statement

2.7 ความคิดเห็น

จารุวรรณ (2550) ได้ให้ความหมายของความคิดเห็นว่า หมายถึง การแสดงออกของบุคคลด้านความเชื่อและความรู้สึกเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะที่สื่อออกมาโดยการพูดหรือเขียน โดยขึ้นอยู่กับพื้นความรู้และประสบการณ์ของตนที่จะเป็นเครื่องช่วยในการตัดสินใจ ซึ่งความคิดเห็นนั้นอาจถูกต้อง หรือไม่ถูกต้องก็ตาม และเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป

สงวนและคณะ (2522) แสดงแนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็นไว้ว่า ความคิดเห็น คือ การแสดงออกซึ่งวิจรรณญาณที่มีต่อเรื่องหนึ่งเรื่องใดโดยเฉพาะ ความคิดเห็นของบุคคลเปลี่ยนแปลงได้ตามข้อเท็จจริง (Fact) และทศนคติ (Attitude) ของบุคคล ในขณะที่ทศนคติแสดงความรู้สึกต่างๆไป เกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

ความคิดเห็นจะเป็นการอธิบายเหตุผลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะ ซึ่งอาจสรุปความสัมพันธ์ดังกล่าวได้ตามแผนภูมิว่า ความคิดเห็นเกิดจากการแปลงข้อเท็จจริงหรือสิ่งที่ได้พบเห็นมา แต่การแปลงข้อเท็จจริงนั้นย่อมแปรเปลี่ยนไปตามทัศนคติของบุคคล แสดงดังภาพที่ 2.2

ภาพที่ 2.2 ลักษณะของความคิดเห็น
ที่มา : สวางและคณะ (2522)

จากภาพข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ความคิดเห็นจากการแปลงข้อเท็จจริงหรือสิ่งที่ได้พบเห็นมาแต่ลักษณะของการแปลงข้อเท็จจริงนั้นๆ ย่อมเป็นไปตามทัศนคติของบุคคล และเมื่อคนนั้นถูกถามว่าทำไมจึงมีความคิดเห็นอย่างนั้น เขาจะพยายามไปใช้เหตุผลไปตามที่เขาคิด

2.8 เจตคติและการวัดเจตคติ

สุรางค์ (2537) ได้ให้ความหมายของเจตคติไว้ว่า เจตคติ คือ ศักยภาพในของบุคคลที่มีแนวโน้มแสดงออกทางพฤติกรรม สนองตอบสิ่งแวดล้อมหรือสิ่งเร้า ซึ่งอาจเป็นไปได้ทั้งคน วัตถุสิ่งของหรือความคิด อาจเป็นไปได้ในทางบวก ทิศทางลบ หรือเป็นกลาง ถ้าบุคคลใดมีเจตคติในทางบวกต่อสิ่งใด ก็จะมีพฤติกรรมที่จะเผชิญกับสิ่งนั้น ถ้ามีเจตคติในทางลบก็จะหลีกเลี่ยง ซึ่งเจตคติเป็นสิ่งที่เรียนรู้และเป็นการแสดงออกของค่านิยมและความเชื่อของบุคคล

รวีวรรณ (2540) สรุปไว้ว่า เจตคติ คือ ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ไม่ว่าสิ่งนั้นจะเป็นรูปธรรมหรือนามธรรม

ดังนั้น เจตคติจึง หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรมที่แสดงออกต่อสิ่งเร้าทั้งในรูปของข้อมูลข่าวสารรวมถึงการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมรอบตัว โดยแสดงออกในทางบวกหรือทางลบก็ได้ ขึ้นอยู่กับประสบการณ์และความรู้ที่มี

รวีวรรณ (2533) ได้กล่าวว่า ลักษณะของเจตคติเป็นความรู้สึกที่บ่งบอกลักษณะทางจิตใจ อารมณ์ของบุคคล ซึ่งอาจเป็นลักษณะที่ไม่แสดงออกมาภายนอกบุคคลอื่นเห็นหรือเข้าใจได้โดยมีลักษณะที่สำคัญ ดังนี้

1. เจตคติเกิดจากการเรียนรู้หรือประสบการณ์ ซึ่งมีได้เป็นสิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด เมื่อเกิดการเรียนรู้ ย่อมมีความรู้สึกและความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้ นั้น โดยบางครั้งอาจได้รับเจตคติจากการเลียนแบบหรือเอาอย่าง เจตคติเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ โดยอาจเปลี่ยนแปลงเป็นตรงข้ามก็ได้ ถ้าสภาพแวดล้อม สถานการณ์ เหตุการณ์เปลี่ยนแปลงไป การเปลี่ยนแปลงของเจตคติอาจจะเปลี่ยนแปลงความเข้มข้น (Intensity) หรือความมากน้อย แต่การที่จะเปลี่ยนเจตคติต่อสิ่งใดนั้น บางครั้งต้องใช้เวลาาน ดังนั้นการเปลี่ยนเจตคติจะเป็นไปได้ช้าหรือเร็วขึ้นขึ้นอยู่กับปัจจัยและเงื่อนไขหลายประการด้วยกัน

2. เจตคติเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมทั้งภายในและภายนอก เราสามารถทราบได้ว่าบุคคลใดมีเจตคติในการยอมรับหรือไม่ยอมรับ โดยการสังเกตพฤติกรรมที่บุคคลนั้นแสดงออกด้วยสีหน้า ท่าทางพอใจหรือไม่พอใจ หรืออาจจะทำนายพฤติกรรมทั่วไป โดยการวิเคราะห์จากเจตคติของแต่ละบุคคลก็ได้

3. เจตคติเป็นเรื่องเฉพาะตัว ความรู้สึกของบุคคลอาจเหมือนกัน แต่รูปแบบการแสดงออกอาจแตกต่างกันออกไป หรืออาจมีการแสดงออกที่เหมือนกันแต่ความรู้สึกต่างกันได้

4. เจตคติไม่สามารถวัดได้โดยตรง แต่สามารถสร้างเครื่องมือวัดพฤติกรรมที่แสดงออกมาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการทำนายหรืออธิบายเจตคติได้

บทที่ 3 วิธีการหรือขั้นตอนการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการรับรู้ทัศนคติและความคิดเห็นของประชาชนในการอนุรักษ์โกชนนเรศวร โดยผู้ศึกษาได้แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับระเบียบวิธีการศึกษาค้นคว้า ซึ่งประกอบด้วย จำนวนกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา การเก็บข้อมูลรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ศึกษาได้ใช้วิธีการประมาณการเพื่อหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนประชากรจากทะเบียนตามข้อมูลการสำรวจของสำนักงานสถิติจังหวัดพิษณุโลก ประจำปี พ.ศ. 2561 ซึ่งมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 865,368 ราย โดยใช้สูตรคำนวณขนาดตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าไม่น้อยกว่าจำนวนที่ยอมรับได้ ตามสูตรของ Yamane อ้างใน บุญธรรม (2546) ซึ่งเมื่อแทนค่าสูตร จะได้จำนวนตัวอย่าง (n) ที่ใช้ในการศึกษาจำนวนไม่น้อยกว่า 399.56 หรือ 400 ราย

$$\text{โดยมีสูตรคำนวณดังนี้} \quad n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

โดยที่

n = ขนาดตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

N = จำนวนประชากรในจังหวัดพิษณุโลก

e = ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้น (5% = 0.05)

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ชนิดของเครื่องมือ การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้เครื่องมือแบบสัมภาษณ์ (interview schedule) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการศึกษา ให้ได้ข้อมูลถูกต้องครบถ้วนสาเหตุที่ใช้แบบสัมภาษณ์เพราะว่า ประชาชนทั่วไปมีทักษะในการอ่าน เขียน และให้ความสนใจในการทำแบบสอบถามแตกต่างกัน

การสร้างเครื่องมือ ศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องและวัตถุประสงค์ของการศึกษา จากเอกสารผลงานการวิจัย ผลงานวิชาการ บทความ ตลอดจนผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดขอบเขตของการศึกษา และกรอบเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์

การจัดทำแบบสัมภาษณ์และการทดสอบเครื่องมือ (Pre-test) ในการจัดทำแบบสัมภาษณ์ที่ประกอบด้วยคำถามและคำตอบที่ต้องการ เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการศึกษาอย่างครบถ้วนได้จากการตรวจเอกสารต่างๆ หลังจากนั้น ได้ทำการทดสอบเครื่องมือ เพื่อประเมินความตรงของเนื้อหา โดยนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นไปทดสอบกับเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 ราย เพื่อพิจารณาความยากง่ายของเนื้อหา ความเหมาะสมของคำถามและคำแนะนำเพิ่มเติมที่จะได้จากผู้ให้สัมภาษณ์ เพื่อความสมบูรณ์ของแบบสัมภาษณ์และข้อมูลที่ต้องการ เสร็จแล้วทำการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมในส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์ ทำการตรวจสอบเนื้อหาและโครงสร้างให้มีความสมบูรณ์และมีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

ลักษณะของเครื่องมือ การศึกษาในครั้งนี้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ (interview schedule) ที่มีลักษณะคำถามซึ่งกำหนดคำตอบไว้ล่วงหน้าให้เลือกตอบ (close ended questions) โดยแบ่งเนื้อหาของการสัมภาษณ์ออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของประชาชน

ส่วนที่ 2 การรับรู้เรื่องราวของไถ่ชนนเรศวร

ส่วนที่ 3 ทศนคติและความคิดเห็นต่อการอนุรักษ์ไถ่ชนนเรศวร

คำถามเกี่ยวกับทศนคติและความคิดเห็นต่อการอนุรักษ์ไถ่ชนนเรศวร ได้ประยุกต์ใช้วิธีการวัดทศนคติตามแบบของลิเคิร์ต (Likert Scale) อ้างถึงใน สุชาติ (2532) โดยกำหนดเป็นระดับ ดังนี้

มากที่สุด/คาดหวังมากที่สุด	กำหนดค่าคะแนนเป็น	5
มาก/คาดหวังมาก	กำหนดค่าคะแนนเป็น	4
ปานกลาง/คาดหวังปานกลาง	กำหนดค่าคะแนนเป็น	3
มาน้อย/คาดหวังน้อย	กำหนดค่าคะแนนเป็น	2
ไม่มีปัญหา/ไม่คาดหวัง	กำหนดค่าคะแนนเป็น	1

3.3 การเก็บข้อมูลและการรวบรวม

ดำเนินการโดยขอความร่วมมือจากสำนักงานปศุสัตว์อำเภอ ร้านค้า และดำเนินการเก็บข้อมูลเองจากประชาชนที่มาร่วมงานและกิจกรรมต่างๆ ภายในจังหวัดพิษณุโลก เก็บข้อมูลจากประชาชนทั่วไปตามจำนวนเป้าหมายที่กำหนดไว้

3.4 การวิเคราะห์และการรายงาน

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ทำการสำรวจความสมบูรณ์ถูกต้องของข้อมูลที่ได้มาลงรหัสเชิงปริมาณ โดยการให้ค่าเป็นตัวเลขทำการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมทางคอมพิวเตอร์ในการวิเคราะห์ เป็นเครื่องมือช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูลและใช้สถิติ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแต่ละประเด็นมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปรความหมาย โดยใช้ค่าคะแนนเฉลี่ยจัดระดับ เป็นช่วงในการเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปรความหมาย ตามแบบของอุทุมพร จามรมาน (อ้างถึงในประภัสสรและคณะ, 2544) โดยกำหนดดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง	4.21 - 5.00	มากที่สุด/คาดหวังมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	3.41 - 4.20	มาก/คาดหวังมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	2.61 - 3.40	ปานกลาง/คาดหวังปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.81 - 2.60	น้อย/คาดหวังน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.00 - 1.80	ไม่มี/ไม่คาดหวัง

บทที่ 4 ผลและวิจารณ์ผล

การศึกษาเจตคติการอนุรักษ์ไถ่ชนนเรศวรของประชาชนทั่วไปในเขตพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้เรื่องไถ่ชนนเรศวรของประชาชนทั่วไปในเขตพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก รวมถึงทัศนคติและความคิดเห็นในการอนุรักษ์ไถ่ชนนเรศวร โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มประชาชนทั่วไปในเขตพื้นที่จังหวัดพิษณุโลกเป้าหมายการสำรวจไม่น้อยกว่า 399.56 ราย (400 ราย) ซึ่งได้ดำเนินการเก็บตัวอย่างได้ทั้งหมด 406 ตัวอย่าง ดำเนินการสำรวจกลุ่มตัวอย่างตามงานเทศกาลต่างๆ เช่น งานแผ่นดินสมเด็จพระนเรศวรมหาราช กาชาดพิษณุโลก ประจำปี 2563 ระหว่างวันที่ 8-19 มกราคม 2563 งานเกษตรนเรศวร ครั้งที่ 17 ระหว่างวันที่ 27 กรกฎาคม – 2 สิงหาคม 2563 และงานเกษตรรุ่งเรืองแพร่และของดีจังหวัดพิษณุโลก ประจำปี 2563 ระหว่างวันที่ 14-23 สิงหาคม 2563 เป็นต้น ซึ่งเก็บแบบสอบถามแบบกระดาษ และการสำรวจแบบฟอร์มของ Google form โดยการสแกน QR-code หรือเข้าทางลิงค์ของแบบฟอร์ม ซึ่งระบบจะคัดกรองเฉพาะประชาชนในจังหวัดพิษณุโลก

ผลศึกษาพบว่า เป็นเพศชายร้อยละ 50.5 และเพศหญิงร้อยละ 49.5 มีอายุต่ำกว่า 20 ปี ร้อยละ 3.0 อายุระหว่าง 20-29 ปี ร้อยละ 19.2 อายุระหว่าง 30-39 ปี ร้อยละ 31.5 อายุระหว่าง 40-49 ปี ร้อยละ 22.9 อายุระหว่าง 50-59 ปี ร้อยละ 16.7 และอายุมากกว่า 60 ปี ร้อยละ 6.7 มีอาชีพหลักเกี่ยวกับการเกษตร ร้อยละ 14.5 ธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 13.3 รับจ้างทั่วไป ร้อยละ 12.3 ค้าขาย ร้อยละ 5.7 ลูกจ้างบริษัท ร้อยละ 11.1 พนักงาน/ข้าราชการของรัฐรวมผู้เกษียณอายุราชการ ร้อยละ 38.7 และอื่นๆ ได้แก่ นักเรียน นักศึกษา ผู้ว่างงาน ร้อยละ 4.4 มีการศึกษาระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 15.5 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. ร้อยละ 17.0 ระดับอนุปริญญา/ปวส. ร้อยละ 11.1 ระดับปริญญาตรี ร้อยละ 44.1 และสูงกว่าระดับปริญญาตรี ร้อยละ 12.3 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่า 10,000 บาท ร้อยละ 22.9 รายได้ระหว่าง 10,001-15,000 บาท ร้อยละ 24.4 รายได้ระหว่าง 15,001-20,000 บาท ร้อยละ 15.8 รายได้ระหว่าง 20,001-30,000 บาท ร้อยละ 16.7 รายได้ระหว่าง 30,001-40,000 บาท ร้อยละ 9.9 และรายได้มากกว่า 40,000 บาท ร้อยละ 10.3 เป็นผู้ที่ไม่เลี้ยงไถ่ชน ร้อยละ 78.6 และเลี้ยงไถ่ชนร้อยละ 21.4 โดยเลี้ยงน้อยกว่า 10 ตัว ร้อยละ 8.4 เลี้ยงไถ่ชนจำนวน 11-20 ตัว ร้อยละ 4.9 และเลี้ยงมากกว่า 20 ตัว ร้อยละ 8.1 ตามตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มเป้าหมายประชาชนทั่วไปในเขตพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก (n=406)

ปัจจัยพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ
1) เพศ		
- ชาย	205	50.5
- หญิง	201	49.5

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

(n=406)

ปัจจัยพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ
2) อายุ		
- ต่ำกว่า 20 ปี	12	3.0
- 20 - 29 ปี	78	19.2
- 30 - 39 ปี	128	31.5
- 40 - 49 ปี	93	22.9
- 50 - 59 ปี	68	16.7
- มากกว่า 60 ปี	27	6.7
3) อาชีพหลัก		
- การเกษตร	59	14.5
- ธุรกิจส่วนตัว	54	13.3
- รับจ้างทั่วไป	50	12.3
- ค้าขาย	23	5.7
- ลูกจ้างบริษัท	45	11.1
- พนักงาน/ข้าราชการของรัฐ	157	38.7
- อื่นๆ นักเรียน นักศึกษา ว่างาน	18	4.4
4) ระดับการศึกษา		
- ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย	63	15.5
- มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	69	17.0
- อนุปริญญา/ปวส.	45	11.1
- ปริญญาตรี	179	44.1
- สูงกว่าปริญญาตรี	50	12.3
5) รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
- น้อยกว่า 10,000 บาท	93	22.9
- 10,001 – 15,000 บาท	99	24.4
- 15,001 – 20,000 บาท	64	15.8
- 20,001 – 30,000 บาท	68	16.7
- 30,001 – 40,000 บาท	40	9.9
- มากกว่า 40,000 บาท	42	10.3
6) การเลี้ยงไก่ชน		
- ไม่เลี้ยง	319	78.6
- เลี้ยงน้อยกว่า 10 ตัว	34	8.4
- เลี้ยง 11-20 ตัว	20	4.9
- เลี้ยงมากกว่า 20 ตัว	33	8.1

การรับรู้เรื่องราวเกี่ยวกับไถ่ชนนเรศวรของประชาชนทั่วไปในเขตพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก ทราบมาก่อนว่ามีการจัดสายพันธุ์ของ “ไถ่ชนนเรศวร” ร้อยละ 65.3 ไม่ทราบ ร้อยละ 34.7 ทราบว่า “ไถ่ชนนเรศวร” มีสายพันธุ์หลักเป็น “เหลืองหางขาว” ร้อยละ 68.2 ไม่ทราบว่าเป็นสายพันธุ์ใดร้อยละ 31.8 โดย ปรีชา (2556) ได้สรุปว่าปัจจุบันไถ่พื้นเมืองไทยได้ถูกสร้างเป็นสัตว์เอกลักษณ์ประจำเมืองต่างๆ อันมีสาเหตุมาจากไถ่สายพันธุ์นั้น มีความสัมพันธ์กับท้องถิ่นมายาวนานบางสายพันธุ์มาจากเรื่องเล่าขานเป็นความเชื่อที่สืบทอดกันมา หรือมีอ้างอิงในตำราโบราณพงศาวดารหรือตำนานที่ได้บันทึกเอาไว้ โดยไถ่เหลืองหางขาว (ไถ่ชนนเรศวร) มีลักษณะพิเศษ เช่น พระเจ้าห้าพระองค์ (จุดกระขาวที่หัวสนับปึกข้อขา รวม 5 จุด) สร้อยสังวาลย์ (สร้อยข้างตัว) บัวคว่ำ บัวหงาย (ใต้โคนหาง) ปีกไขขาว ตา ปาก แข้ง เตี้ย นิ้ว เล็บ สีขาวอมเหลือง (สีงาช้าง) เป็นไถ่เอกลักษณ์ประจำจังหวัดพิษณุโลก เรียกว่า “ไถ่ชนนเรศวร” ประชาชนทั่วไปในจังหวัดพิษณุโลกเข้าใจว่าในปัจจุบันไถ่ชนนเรศวรใช้ในกิจกรรมประกวดไถ่สวยงามเป็นหลัก ร้อยละ 59.9 ใช้ในกีฬาพื้นบ้านหรือชนไถ่เป็นหลัก ร้อยละ 35.2 ใช้เลี้ยงเพื่อบริโภคเป็นหลัก ร้อยละ 3.0 และใช้เป็นสายพันธุ์หลักในการพัฒนาไถ่เนื้อ ร้อยละ 2.0 มีความเข้าใจในความเป็นมาของไถ่ชนนเรศวรว่า เป็นไถ่ที่สมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงใช้ชน ร้อยละ 64.3 เป็นสัตว์เลี้ยงที่โปรดปรานของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ร้อยละ 20.2 เป็นสายพันธุ์ไถ่ที่ถูกปรับปรุงพันธุ์ในจังหวัดพิษณุโลก ร้อยละ 10.1 และเป็นไถ่สวยงามที่พระราชทานให้สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ร้อยละ 5.4 ทั้งนี้ ปรีชาและชำนาญ (2562) ได้รายงานความเป็นมาและแหล่งกำเนิดของไถ่เหลืองหางขาว (ไถ่ชนนเรศวร) ไว้ว่าเป็นไถ่พื้นเมืองไทยที่มีมาแต่โบราณมีถิ่นกำเนิดแถบภาคเหนือของไทยบริเวณบ้านหัวแท ตำบลบ้านกร่าง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก เป็นไถ่ในประวัติศาสตร์ที่ครั้งหนึ่งสมเด็จพระนเรศวรมหาราชสมัยทรงพำนักอยู่กรุงหงสาวดีประเทศพม่า ได้ทรงนำไถ่เหลืองหางขาวจากเมืองพิษณุโลก ข้อมูลการรับรู้เรื่องไถ่ชนนเรศวรของประชาชนทั่วไปในเขตพื้นที่จังหวัดพิษณุโลกตามตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 การรับรู้เรื่องไถ่ชนนเรศวรของประชาชนทั่วไปในเขตพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก (n=406)

การรับรู้เรื่องไถ่ชนนเรศวร	จำนวน	ร้อยละ
7) ท่านทราบมาก่อนหรือไม่ว่ามีการจัดสายพันธุ์ไถ่พื้นถิ่น “ไถ่ชนนเรศวร”		
- ทราบ	265	65.3
- ไม่ทราบ	141	34.7
8) ไถ่ชนนเรศวรเป็นสายพันธุ์ไถ่พื้นเมืองปัจจุบันจากสายพันธุ์ใด		
- ไม่ทราบ	129	31.8
- ไถ่เหลืองหางขาว	277	68.2
9) ท่านคิดว่าในปัจจุบัน ไถ่ชนนเรศวร ใช้ในกิจกรรมใดเป็นหลัก		
- เป็นสายพันธุ์หลักในการพัฒนาไถ่เนื้อ	8	2.0
- เป็นกีฬาพื้นบ้านในการชนไถ่	143	35.2
- เป็นไถ่สวยงามสำหรับประกวด	243	59.9
- เลี้ยงเพื่อบริโภค	12	3.0
10) ท่านเข้าใจในความเป็นมาของไถ่ชนนเรศวรอย่างไร		
- เป็นไถ่ที่สมเด็จพระนเรศวรฯ ทรงใช้ชน	261	64.3
- เป็นไถ่สวยงามที่พระราชทานให้สมเด็จพระนเรศวร	22	5.4
- เป็นสัตว์เลี้ยงที่โปรดปรานของสมเด็จพระนเรศวรฯ	82	20.2
- เป็นสายพันธุ์ไถ่ที่ถูกปรับปรุงพันธุ์ในจังหวัดพิษณุโลก	41	10.1

การรับรู้ข่าวสารหรือเรื่องราวเกี่ยวกับไถ่ชนนเรศวรของประชาชนทั่วไปในเขตพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก ผ่านสื่อประเภทต่างๆ รายงานเป็นร้อยละความถี่แบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่ ไม่เคย 1-2 ครั้ง 3-4 ครั้ง 5-6 ครั้ง และทุกวัน มีการรับรู้ผ่านหนังสือพิมพ์ ร้อยละ 57.1 31.8 6.7 3.9 และ 0.5 ตามลำดับ ผ่านวารสาร ร้อยละ 51.7 35.7 8.4 3.9 และ 0.2 ตามลำดับ ผ่านโทรทัศน์ ร้อยละ 42.9 34.2 13.8 7.4 และ 1.7 ตามลำดับ ผ่านวิทยุ ร้อยละ 58.6 27.8 8.6 3.9 และ 1.0 ตามลำดับ ผ่านอินเทอร์เน็ต ร้อยละ 35.7 31.8 17.0 12.1 และ 3.4 ตามลำดับ และผ่านนิทรรศการในงานต่างๆ ร้อยละ 27.6 49.5 12.8 9.6 และ 0.5 ตามลำดับ โดยประชาชนทั่วไปในเขตพื้นที่จังหวัดพิษณุโลกรับรู้ข่าวสารหรือเรื่องราวเกี่ยวกับไถ่ชนนเรศวรของประชาชนทั่วไปในจังหวัดพิษณุโลกผ่านทางนิทรรศการในงานต่างๆ และทางอินเทอร์เน็ตเป็นหลัก ตามตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ร้อยละความถี่ของการรับรู้ข่าวสารหรือเรื่องราวเกี่ยวกับไถ่ชนนเรศวรผ่านสื่อประเภทต่างๆในรูปของประชาชนทั่วไปในเขตพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก (n=406)

ประเภทสื่อ	ร้อยละความถี่ของการรับรู้ข่าวสาร				
	ไม่เคย	1-2 ครั้ง	3-4 ครั้ง	5-6 ครั้ง	ทุกวัน
หนังสือพิมพ์	57.1	31.8	6.7	3.9	0.5
วารสาร	51.7	35.7	8.4	3.9	0.2
โทรทัศน์	42.9	34.2	13.8	7.4	1.7
วิทยุ	58.6	27.8	8.6	3.9	1.0
อินเทอร์เน็ต	35.7	31.8	17.0	12.1	3.4
นิทรรศการในงานต่างๆ	27.6	49.5	12.8	9.6	0.5

ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์ไถ่ชนนเรศวรของประชาชนทั่วไปในเขตพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก ต่อประเด็นด้านทัศนคติเกี่ยวกับการอนุรักษ์ไถ่ชนนเรศวร ด้านความสำคัญของไถ่ชนนเรศวรต่อประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมอยู่ในระดับมากที่สุด (คะแนนเฉลี่ย 4.43 ± 0.73) คุณค่าต่อการอนุรักษ์อยู่ในระดับมากที่สุด (คะแนนเฉลี่ย 4.45 ± 0.65) ควรมีการถ่ายทอดความสำคัญและลักษณะของไถ่ชนนเรศวรให้ประชาชนทั่วไปได้ทราบมากขึ้นอยู่ในระดับมากที่สุด (คะแนนเฉลี่ย 4.39 ± 0.73) ควรมีการใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตให้แก่เกษตรกรอยู่ในระดับมากที่สุด (คะแนนเฉลี่ย 4.29 ± 0.82) ควรมีการรับรองสายพันธุ์ด้วยลักษณะทางกายภาพและพันธุกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด (คะแนนเฉลี่ย 4.34 ± 0.78) ควรส่งเสริมให้ให้มีการประกวดไก่สวยงามให้มากขึ้นอยู่ในระดับมากที่สุด (คะแนนเฉลี่ย 4.43 ± 0.77) ควรมีการใช้เทคโนโลยีด้านพันธุวิศวกรรมช่วยในการพัฒนาสายพันธุ์อยู่ในระดับมากที่สุด (คะแนนเฉลี่ย 3.96 ± 1.14) ควรพัฒนาสายพันธุ์ให้เหมาะกับการแปรรูปและบริโภคอยู่ในระดับมากที่สุด (คะแนนเฉลี่ย 3.67 ± 1.19) ควรส่งเสริมให้มีการเปิดสนามซ้อมหรือชนไก่เพื่อพัฒนาสายพันธุ์อยู่ในระดับมากที่สุด (คะแนนเฉลี่ย 3.87 ± 1.08) อุปสรรคในการพัฒนาสายพันธุ์คือเรื่องการเงินอยู่ในระดับมากที่สุด (คะแนนเฉลี่ย 3.78 ± 1.12) อุปสรรคในการพัฒนาสายพันธุ์คือโรคและภัยทางธรรมชาติอยู่ในระดับมากที่สุด (คะแนนเฉลี่ย 3.89 ± 0.99) อุปสรรคในการพัฒนาสายพันธุ์คือการขาดการใช้เทคโนโลยีอยู่ในระดับมากที่สุด (คะแนนเฉลี่ย 3.85 ± 1.04) และหน้าที่ในการอนุรักษ์เป็นของประชาชนทุกคนอยู่ในระดับมากที่สุด (คะแนนเฉลี่ย 4.15 ± 0.87) ตามตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 ระดับความคิดเห็นต่อทัศนคติเกี่ยวกับการอนุรักษ์ไก่ชนนเรศวร

(n=406)

ประเด็นทัศนคติ	ระดับความคิดเห็น (ร้อยละของความถี่)					คะแนนเฉลี่ย	ความหมาย
	1	2	3	4	5		
- ท่านคิดว่าพันธุ์ไก่ชนนเรศวรมีความสำคัญต่อประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมมากแค่ไหน	0.74	0.74	7.64	36.70	54.19	4.43±0.73	มากที่สุด
- ไก่ชนนเรศวรมีคุณค่าต่อการอนุรักษ์มากแค่ไหน	0.25	0.49	5.42	41.63	52.22	4.45±0.65	มากที่สุด
- ควรมีการถ่ายทอดความสำคัญ และลักษณะของไก่ชนนเรศวรให้ประชาชนทั่วไปให้ทราบมากขึ้น	0.74	0.74	8.37	39.41	50.74	4.39±0.73	มากที่สุด
- ควรมีการใช้เทคโนโลยีด้านพันธุวิศวกรรมมาช่วยในการพัฒนาสายพันธุ์	7.14	2.71	15.52	36.21	38.42	3.96±1.14	มาก
- ควรส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตให้แก่เกษตรกร	1.23	1.48	11.58	38.92	46.80	4.29±0.82	มากที่สุด
- ควรพัฒนาสายพันธุ์ให้เหมาะสมกับการแปรรูปและบริโภค	7.39	7.39	25.62	29.80	29.80	3.67±1.19	มาก
- ควรมีการรับรองสายพันธุ์ด้วยลักษณะทางกายภาพและพันธุกรรม	0.74	1.48	9.61	39.66	48.52	4.34±0.78	มากที่สุด
- ควรส่งเสริมให้มีการเปิดสนามซ้อมหรือชนไก่เพื่อพัฒนาสายพันธุ์	4.19	4.93	24.88	31.28	34.73	3.87±1.08	มาก
- ควรส่งเสริมให้มีการประกวดไก่สวยงามให้มากขึ้น	0.99	0.99	8.62	33.25	56.16	4.43±0.77	มากที่สุด
- อุปสรรคในการพัฒนาสายพันธุ์คือเรื่องการเงิน	5.42	6.90	23.15	33.50	31.03	3.78±1.12	มาก
- อุปสรรคในการพัฒนาสายพันธุ์คือโรคและภัยทางธรรมชาติ	2.46	4.68	26.35	34.73	31.77	3.89±0.99	มาก
- อุปสรรคในการพัฒนาสายพันธุ์คือการขาดการใช้เทคโนโลยี	1.72	10.10	22.17	33.50	32.51	3.85±1.04	มาก
- ท่านหน้าที่ในการอนุรักษ์เป็นของประชาชนทุกคน	0.99	2.22	19.21	36.45	41.13	4.15±0.87	มาก

ทั้งนี้จะพบว่าเจตคติของประชาชนในเขตพื้นที่จังหวัดพิษณุโลกที่มีต่อไก่ชนนเรศวรเป็นไปในเชิงบวก ระดับมากที่สุด เนื่องจากทุกคนมีประสบการณ์เกี่ยวกับประวัติศาสตร์จากบทเรียนในชั้นเรียน เป็นไปตามที่ สุรางค์ (2537) ได้ให้ความหมายของเจตคติไว้ว่า เจตคติ คือ ศักยภาพในของบุคคลที่มีแนวโน้มแสดงออกทาง พฤติกรรม สนองตอบสิ่งแวดล้อมหรือสิ่งเร้า ซึ่งอาจเป็นไปได้ทั้งคน วัตถุสิ่งของหรือความคิด อาจเป็นไปได้ใน ทางบวก ทิศทางลบ หรือเป็นกลาง ถ้าบุคคลใดมีเจตคติในทางบวกต่อสิ่งใด ก็จะมีพฤติกรรมที่จะเผชิญกับสิ่ง นั้น ถ้ามีเจตคติในทางลบก็จะหลีกเลี่ยง ซึ่งเจตคติเป็นสิ่งที่เรารู้และเป็นการแสดงออกของค่านิยมและความ เชื่อของบุคคล ในส่วนของการใช้เทคโนโลยีเข้ามาพัฒนา ทั้งในเรื่องของการใช้เทคโนโลยีด้านพันธุวิศวกรรมเพื่อการพัฒนาสายพันธุ์ และเรื่องการพัฒนาสายพันธุ์ให้เหมาะสมกับการแปรรูปและบริโภค อยู่ในระดับมาก แม้ว่า

เป็นวิธีการหนึ่งในการอนุรักษ์ ตามที่ ราตรี (2538) ได้กล่าวถึงวิธีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติไว้ 7 ข้อ ประกอบด้วย การถนอมรักษา การบูรณะฟื้นฟู ลดปริมาณของเสีย การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้งาน การนำสิ่งอื่นมาใช้ทดแทน การสำรวจทรัพยากร และการประดิษฐ์ของเทียมขึ้นมาใช้ แต่อาจเป็นเพราะทัศนคติของบุคคลที่มีต่อวิธีการว่าเป็นการอนุรักษ์ที่ไม่เป็นไปตามธรรมชาติ และให้ความเห็นในระดับมากจากการใช้วิธีการทางธรรมชาติ เช่น การใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตให้แก่เกษตรกร การรับรองสายพันธุ์ด้วยลักษณะทางกายภาพและพันธุกรรม และการส่งเสริมการประกวดไก่สวยงามให้มากขึ้น

บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเจตคติการอนุรักษ์ไถ่ชนนเรศวรของประชาชนทั่วไปในเขตพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้เรื่องไถ่ชนนเรศวร รวมถึงทัศนคติและความคิดเห็นในการอนุรักษ์ไถ่ชนนเรศวร ของประชาชนทั่วไปในเขตพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก เป็นการศึกษาทางสังคมศาสตร์โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มประชากรในจังหวัดพิษณุโลกจำนวน 406 ราย จากนั้นเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พร้อมใช้ค่าคะแนนเฉลี่ยจัดระดับเป็นช่วงในการเปรียบเทียบเกณฑ์การแปลความหมาย ดำเนินการศึกษาระหว่างเดือนมกราคมถึงกันยายน 2563 สามารถสรุปผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์และมีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้ ประชากรที่ศึกษาเป็นเพศชายร้อยละ 50.5 เพศหญิงร้อยละ 49.5 มีอายุอยู่ระหว่าง 30-39 ปี ร้อยละ 31.5 เป็นพนักงานหรือข้าราชการหรือข้าราชการเกษียณ ร้อยละ 38.7 มีการศึกษาอยู่ระดับปริญญาตรี ร้อยละ 44.1 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001-15,000 บาท ไม่เป็นผู้เลี้ยงไถ่ชน ร้อยละ 78.6 ทราบมาก่อนว่ามีการจัดให้ไถ่ชนนเรศวรเป็นสายพันธุ์ไถ่พื้นถิ่นร้อยละ 65.3 ทราบว่าไถ่ชนนเรศวรเป็นสายพันธุ์ไถ่เหลืองหางขาว ร้อยละ 68.2 มีเข้าใจว่าปัจจุบันไถ่ชนนเรศวรใช้สำหรับการประกวดไถ่สวยงาม ร้อยละ 59.9 มีเข้าใจทางประวัติศาสตร์ว่าเป็นไถ่ที่สมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงใช้ชน ร้อยละ 64.3 ในรอบ 1 ปี ได้รับข้อมูลข่าวสารหรือเรื่องราวเกี่ยวกับไถ่ชนนเรศวรทางสื่อประเภทการจัดนิทรรศการในงานต่างๆ และทางอินเทอร์เน็ต มีความคิดเห็นว่าไถ่ชนนเรศวรมีความสำคัญต่อประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมอยู่ในระดับมากที่สุด (คะแนนเฉลี่ย 4.43 ± 0.73) มีคุณค่าต่อการอนุรักษ์อยู่ในระดับมากที่สุด (คะแนนเฉลี่ย 4.45 ± 0.65) ควรมีการถ่ายทอดความสำคัญและลักษณะของไถ่ชนนเรศวรให้ประชาชนทั่วไปได้ทราบมากขึ้นอยู่ในระดับมากที่สุด (คะแนนเฉลี่ย 4.39 ± 0.73) ควรมีการใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตให้แก่เกษตรกรอยู่ในระดับมากที่สุด (คะแนนเฉลี่ย 4.29 ± 0.82) ควรมีการรับรองสายพันธุ์ด้วยลักษณะทางกายภาพและพันธุกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด (คะแนนเฉลี่ย 4.34 ± 0.78) ควรส่งเสริมให้มีการประกวดไถ่สวยงามให้มากขึ้นอยู่ในระดับมากที่สุด (คะแนนเฉลี่ย 4.43 ± 0.77) ควรมีการใช้เทคโนโลยีด้านพันธุศาสตร์มาช่วยในการพัฒนาสายพันธุ์อยู่ในระดับมากที่สุด (คะแนนเฉลี่ย 3.96 ± 1.14) ควรพัฒนาสายพันธุ์ให้เหมาะกับการแปรรูปและบริโภคอยู่ในระดับมากที่สุด (คะแนนเฉลี่ย 3.67 ± 1.19) ควรส่งเสริมให้มีการเปิดสนามซ้อมหรือชนไถ่เพื่อพัฒนาสายพันธุ์อยู่ในระดับมากที่สุด (คะแนนเฉลี่ย 3.87 ± 1.08) อุปสรรคในการพัฒนาสายพันธุ์คือเรื่องการเงินอยู่ในระดับมากที่สุด (คะแนนเฉลี่ย 3.78 ± 1.12) อุปสรรคในการพัฒนาสายพันธุ์คือการขาดการใช้เทคโนโลยีอยู่ในระดับมากที่สุด (คะแนนเฉลี่ย 3.85 ± 1.04) และหน้าที่ในการอนุรักษ์เป็นของประชาชนทุกคนอยู่ในระดับมากที่สุด (คะแนนเฉลี่ย 4.15 ± 0.87) จากการสำรวจข้อคิดเห็นอื่นหรือข้อเสนอแนะ พบว่าเห็นควรให้มีการส่งเสริมไถ่พื้นเมืองให้เกษตรกร ส่งเสริมการประกวดให้เป็นวัฒนธรรมระดับจังหวัดพิษณุโลก ให้จัดตั้งศูนย์เรียนรู้เกี่ยวกับไถ่ชนนเรศวร และการส่งเสริมให้บรรจุในหลักสูตรการศึกษาของเยาวชน จากการศึกษาสามารถนำแนวทางการอนุรักษ์ที่เป็นที่ยอมรับของประชาชนทั่วไป ซึ่งจะสามารถกระตุ้นให้ประชาชนในเขตพื้นที่จังหวัดพิษณุโลกเกิดความรักและห่วงแหนต่อไถ่ชนนเรศวรที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ดังจะเห็นได้จากประชาชนที่ให้ข้อมูลไม่ได้เลี้ยงไถ่ชนเป็นจำนวนมาก แต่ก็มีการรับรู้เรื่องไถ่ชนนเรศวร ทำให้มีแรงจูงใจที่พัฒนาด้านปริมาณและคุณภาพ รวมทั้งการอนุรักษ์ไถ่ชนนเรศวรให้มีมูลค่าทางจิตใจอยู่กับชาวพิษณุโลกตลอดไป

ข้อเสนอแนะ

1. การถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อต่างๆ

เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่มีการรับข้อมูลข่าวสารหรือเรื่องราวเกี่ยวกับไก่ชนนเรศวรค่อนข้างน้อย หน่วยงานรัฐจึงมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้มากขึ้น เพื่อให้ประชาชนจดจำ และมีความเข้าใจ ทั้งในเรื่องประวัติศาสตร์และแนวทางการอนุรักษ์ที่ทำอยู่ในปัจจุบัน โดยอาจมีการแบ่งกลุ่มการถ่ายทอดองค์ความรู้นี้ เช่น กลุ่มเยาวชน กลุ่มนักท่องเที่ยว เนื่องจากเป็นกลุ่มที่มีความต้องการเรียนรู้ค่อนข้างสูง รวมถึงการพัฒนาให้สามารถอยู่ในบทเรียนของนักเรียน ซึ่งจะเป็นการปลูกฝังการรับรู้ที่มีประสิทธิภาพ

2. การส่งเสริมเทคโนโลยีการผลิตให้แก่เกษตรกร

เนื่องจากการพัฒนาไก่ชนนเรศวรส่วนใหญ่จบว่าเป็นเกษตรกรที่พอมีความรู้และประสบการณ์พอสมควร ซึ่งในการปรับปรุงพันธุ์จะต้องใช้ความรู้ในด้านการปรับปรุงพันธุ์ และหรือประสบการณ์ในการปรับปรุงพันธุ์ที่มาก จึงจะทำให้สามารถปรับปรุงพันธุ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การส่งเสริมในด้านความรู้และเทคโนโลยี จะทำให้สามารถเพิ่มความแม่นยำ และลดระยะเวลาในการปรับปรุงพันธุ์ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การส่งเสริมการประกวดไก่สวยงาม

ถึงแม้ว่าแนวโน้มในการอนุรักษ์ไก่ชนนเรศวร จะมุ่งไปที่กลุ่มบุคคลมากกว่าประชาชนทั่วไป แต่การจัดกิจกรรมการประกวดไก่สวยงามจะเป็นการสร้างการรับรู้ข่าวสารที่ดีอีกหนึ่งช่อง เนื่องจากเป็นวิธีที่ผ่อนคลาย และไม่เป็นการเรียนรู้เชิงวิชาการจนมากเกินไป จึงทำให้สามารถเข้าถึงได้ทุกเพศทุกวัย ซึ่งหากประชาชนทั่วไปมีการรับรู้บ่อยๆ แม้ว่าจะไม่มีการเข้าร่วมกิจกรรมมากนัก แต่ก็น่าจะสามารถปลูกฝังความสำคัญในเชิงอัตลักษณ์ได้เป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

- เกษม จันทร์แก้ว. 2540. วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม. ในเอกสารประกอบการสอนสาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จารุวรรณ เศรษฐสุนิห์. 2550. ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาคีของสำนักงานคุมประพฤติ. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ทิพวรรณ เอี่ยมจันทร์. 2549. ภูมิปัญญาการใช้ประโยชน์และการอนุรักษ์พืชสมุนไพรของชาวม้งในตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ วท.ม., มหาวิทยาลัยนเรศวร พิษณุโลก.
- นพวรรณ ช่างพินิจ, พิเชษฐ์ วีระกิจพานิช และ युพา วันแย้ม. 2551. ความรู้ ทักษะคติ และการปฏิบัติตามแนวทางสุขภาพพอเพียงของบุคลากรสาธารณสุข จังหวัดพิษณุโลก. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ส.ม. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- นิสิต ตั้งตระการพงษ์. 2555. ยอดไก่อ้น 11.โรคไก่อ้น คนไก่อ้น. นิตยสารเขียนไก่อ้น. 14(11):116-131.
- นิวัติ เรืองพานิช. 2537. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร : รั้วสีเขียว.
- บุญธรรม กิจปริดาปริสุทธิ. 2546. คู่มือการเขียนการวิจัยและวิทยานิพนธ์. กรุงเทพมหานคร : จามจุรีโปรดักท์ พิมพ์ครั้งที่ 7.
- ประภา เพ็ญสุวรรณ. 2526. ทักษะคติ การวัด การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม. กรมอนามัย. กรุงเทพมหานคร.
- ประภัสสร เตชะประเสริฐวิทยา, ประสิทธิ์ รัตนชวานนท์, กิตติ กุบแก้ว และ องนงค์นุช เทียนทอง. 2544. ความต้องการรับบริการส่งเสริมของเกษตรกร กลุ่มสาธิตการเลี้ยงกระบือในพื้นที่ปศุสัตว์เขต 4. ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ปรีชา บัวทองจันทร์. 2556. ไก่พื้นเมืองไทย เพิ่มมูลค่าได้อย่างไร และเกณฑ์การตัดสินไก่พื้นเมืองไทย. ในเอกสารประกอบการจัดเวทีเสวนาเกษตรกรเรื่อง ไก่เก่ง ไก่โก้ เพิ่มมูลค่าให้ไก่พื้นเมืองได้จริงหรือ?. มหกรรมไก่พื้นเมืองแห่งชาติครั้งที่ 1 ประจำปี 2556. มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม (ส่วนทะเลแก้ว) จังหวัดพิษณุโลก.
- ปรีชา บัวทองจันทร์ และ ชำนาญ บุญมี. 2562. การศึกษาสภาพการผลิตไก่พื้นเมืองเชิงอนุรักษ์ในประเทศไทย. เอกสารทางวิชาการ กองส่งเสริมและพัฒนากิจการปศุสัตว์ กรมปศุสัตว์. เลขทะเบียนวิชาการเลขที่ 62(2)-0211-053, กรุงเทพมหานคร.
- รวีวรรณ อังคนุรักษ์พันธ์. 2533. การวัดทัศนคติเบื้องต้น. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รวีวรรณ ชินะตระกูล. 2540. การศึกษากระบวนการสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร : ภาพพิมพ์.
- ราตรี ราภา. 2538. ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร : อักษราพัฒนา.
- วรารณณ์ ขนานไพโร. 2550. การใช้เทคโนโลยีการเลี้ยงไก่อ้นของเกษตรกร ในจังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ กษ.ม., มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ไวพจน์ น้อยจำรัส. 2546. ปัญหาการตลาดของผู้เลี้ยงไก่อ้น ในจังหวัดเพชรบุรี. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.
- ศิพล รื่นใจชน. 2549. ความรู้ ความเข้าใจ ในสิทธิของประชาชนเกี่ยวกับธุรกิจให้เช่าซื้อรถยนต์และรถจักรยานยนต์ ศึกษากรณี ประชาชน หมู่ 1 ตำบลท่ามะขาม อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ วท.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ, จำรัส ต้วงสุวรรณ และฐิติพงษ์ ธรรมานุสรณ์. 2522. จิตวิทยาสังคม. นนทบุรี: ชัยศิริการพิมพ์.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2532. ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สุชาติ ชัยวรกุล, ปราบรณนา งามวงศ์วาน, สมชายโอฬารกนก และวิชิต เกตุพงษ์พันธุ์. 2558. การตัดสินไถ่
พื้นเมือง. ในเอกสารประกอบการเสวนาวิชาการ เรื่อง มาตรฐานการตัดสินไถ่พื้นเมืองตามอุดมทัศน์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตบางพระ จังหวัดชลบุรี.

สุรงค์ โค้วตระกูล. 2537. จิตวิทยาการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2561. รายงานสถิติจังหวัดพิษณุโลก สถิติประชากรศาสตร์ ประชากร และ
เคหะ. http://phitsanulok.old.nso.go.th/nso/project/search/result_by_department.jsp (5
ต.ค. 62)

สำนักพัฒนาการปศุสัตว์และถ่ายทอดเทคโนโลยี. 2546. เอกสารประกอบการประชุมติดตามการประเมินผล
การพัฒนาระบบโคนม. กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (เอกสารเย็บเล่ม).